

Dimensies van de kinderwereld door Theo van Pinxteren 2009

Een onderzoek naar de invloed van de eerste ervaren woonsituatie op het individu.

KADER

Natuurlijk gaat het over **kinderen, de gezinssituatie, privacy en comfort**

En ik wil “bij de tijd” zijn met de begrippen **consumptie en leefstijl**.

Ik heb gekozen voor **actoren**, de individuele mensen en niet voor **instituties** als woningcorporaties, beheerders, makelaars.

HERINNERINGEN

Ik sluit aan bij **Prof Wagenaar**: het geheugen is er **niet** om het **verleden** te representeren, maar om ons **gedragsrepertoire aan te passen** aan situaties die wij in de **toekomst** mogen verwachten.

Tenslotte is permanente **bezinning** nodig wanneer we met het fenomeen wonen bezig zijn, want “**dichterlijk woont de mens**” zoals **Heidegger** zo fraai zegt en zoals ook de franse filosoof **Bachelard** zo prachtig over de dromen in huis over de zolder, de trap, de gang, de kelder, gordijnen etc schrijft.

DE VRAAGSTELLING IS

De herinneringen aan de eerste **woonsituatie**: daarbij **de mensen** en de woning. Het gaat om de **kinderwereld**: hoe werd en word die beleefd in de verschillende doelgroepen.

En welke wensen ontstonden in het **verleden** bij ouderen of bestaan **nu** bij scholieren.

DE DOELSTELLING IS

Na te gaan hoe de ervaring meespeelt bij toekomstige woonwensen

METHODEN

enquête en literatuurstudie, internet, analyses van **plattegronden** van ongeveer elke decade uit de vorige eeuw..

Mijn functie als **docent** op het HBO maakte het mogelijk met **Studentenpapers** te werken.

Ik heb daarnaast **nieuwe methoden** toegepast door alle bekroonde kinderboeken, **de GOUDEN GRIFFELS** te analyseren.

Ook heb ik met **kinderfantasieën** gewerkt dat voor mij **het pure genieten** was om mee te maken. Ik liet ze maar praten en hoorde de prachtigste verhalen.

*“Ach kon ik maar met de **Kerst** met mijn hele familie eens een keer op mijn slaapkamer eten.”*

Tenslotte heb ik kinderen met medewerking van studenten modellen van hun eigen bestaande en van hun droom slaapkamers laten bouwen.

DE MIDDELEN

Blokkendozen door de Universiteit van Wageningen ontwikkeld. Kinderen bouwden kamers hiervan en studenten tekenden die modellen en fotografeerden deze.

RELEVANTIE

KINDERWENSEN zijn onderbelicht en ook over de relatie **herinnering en woonwens** is nog weinig bekend.

DEEL ONDERZOEKEN

Er zijn **VIII** deelstudies verricht.

Allereerst Het onderzoek onder HBO studenten

Daarna sociaal wetenschappelijk en architectonisch literatuuronderzoek

Onderzoek onder volwassen en onderzoek onder scholieren

Onderzoek van de |Gouden Griffels (bekroonde kinderboeken)

Analyse van de plattegronden

Onderzoek op Internet van een aantal kernwoorden als herinnering, slaapkamer etc.

HET ONDERZOEK ONDER STUDENTEN

Van de zeker 1000 papers die ik liet schrijven over de **HABITAT** van de studenten en hun eerste woonsituatie, heb ik de laatste 200 gebruikt voor dit onderzoek.

De herinneringen gingen over Ruimte, Gebruik, Activiteiten, Gevoelens en de Sfeer.

De **Veranderingen zijn soms positief soms dramatisch negatief ervaren**

Of men kon of wilde zich **niets** meer herinneringen. De resultaten kon ik gebruiken om **dimensies** in het wonen aan te geven en aan te sluiten bij de **dimensies** van de woonsocioloog **Pennartz** n.l de utilitaire, de sociale en de existentiële dimensie

HET ONDERZOEK ONDER VOLWASSENEN

Omdat ik **zeer geïnteresseerde** personen heb benaderd kon ik een **zeer lange** vragenlijst opstellen. De respondenten komen uit **gemiddeld grote** gezinnen.

Er wordt veel over de relatie **vader/moeder** gesproken en over de gewenste eigen relatie.

Er was minder **privacy** vroeger. Minder eigen ruimte.

Ruimtelijk gezien is de functie van **de kamer en de keuken** aanmerkelijk gewijzigd.

Bij het **Verborgene plekje**, misschien bekend uit de verhalen van WF Hermans, wordt aan zolders, kloosters en gruwelburchten gedacht.

Déze respondenten hebben hun verborgen plek buiten in de tuin. Er zijn in **Nederland** hierbij veel **minder verschillen** tussen jongens en meisjes dan in Amerika waar jongens en meisjes al snel in hun specifieke sekse/rol geduwd worden.

Het **binnenklimaat** was **slecht**; vochtig, rokende vaders, bloemen op de ramen, slapen op **koude zolders**. Velen hadden geen eigen slaapkamer.

30 % zegt nooit over vroeger te dromen. De herinneringen zijn soms pijnlijk.

Toekomstwensen zijn zeer heterogeen:

de inrichting van de woning, de gewenste gezinssituatie of de woonomgeving

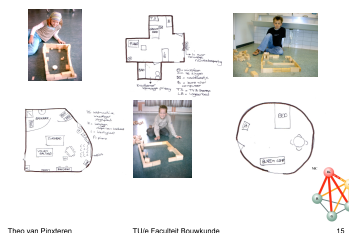
HET ONDERZOEK ONDER SCHOLIEREN

De jongste kinderen wensen vooral **veel vriendjes of vriendinnetjes** op hun kamer. Bij oudere kinderen wordt dit minder. De **schaalverhoudingen** zijn soms volkomen zoek. Bij oudere kinderen wordt aan meer functies gedacht; muziek, sport, creatief zijn etc.

Alleen meisjes bouwen ronde kamers.

Niet iedereen kon alles uitbeelden maar gaf met enige blokken aan dat er een zwembad of een volleybalveld, of een bioscoop moest komen. **Soms** wenste men een **grote kamer** en als ik dan vroeg hoe dat in de straat moest passen werd gewoonweg gezegd, o sommige mensen willen toch wel **piepkleine** huisjes.

Proefopstellingen

ONDERZOEK VAN DE GOUDEN GRIFFELS

In die boeken heb ik de Frequenties waarmee de Ruimtelijke elementen zijn genoemd berekend. Ik heb **vijfeneenhalfduizend** keer een dergelijk element kunnen tellen.

En heb dan ook kunnen aangeven hoe de betekenis van die elementen varieert per decade. Verdwenen zijn; het **achterom** naar binnen komen, de **achterdeur** etc. Er is een formele manier van ergens naar toe gaan. Veranderende **Sociale Veiligheid** wellicht?

De **boerderij**, de **bedstee**, het **stro** zijn verdwenen. De **keuken** heeft een andere functie.

De frequenties waarmee personen zijn genoemd heb ik in percentages aangegeven.

Ik noem slechts 2 opvallende resultaten; de **rol** van de **vader** is groter geworden en de **rol van andere kinderen** is belangrijker geworden dan die van broers en zussen. Er is een vreemde ontwikkeling aan de gang aan de hand. Terwijl de ouderen vertelden dat zij in de toekomst meer bij hun kinderen betrokken wilden zijn dan hun ouders, hebben de oudere kinderen, **nog niet** deze lagere school leerlingen, meer privacy en ruimte en middelen. Er is minder controle in huis over het gebruik van ruimte en minder contact tussen ouders en kinderen. De huidige arbeidsparticipatie van vrouwen speelt hierbij een grote rol.

Ruimten of voorwerpen hebben zoals Bachelard al zei een symbolische betekenis.

Uit plooien van de inktzwarte gordijnen sluipen eeuwenoude angsten over.

HET ONDERZOEK VAN PLATTEGRONDEN

uit de twintigste eeuw toont dat aanvankelijk weinig verschil tussen ouder- en kinderslaapkamer bestond. Het enige sanitair was een poephokje buiten in de kou.

Een van de recente ontwikkelingen is het streven naar flexibiliteit, levenswoningen en aparte bereikbaarheid van elke verdieping.

DE CONCLUSIES

Opvalt is dat het kind anders tegen het wonen aankijkt dan volwassenen.

Hij/Zij onderscheidt een **materiele** dimensie

Een **psyche-emotionele** dimensie

Een **kosmische** dimensie

Een dimensie van **affordanties** / **gebruiksmogelijkheden**

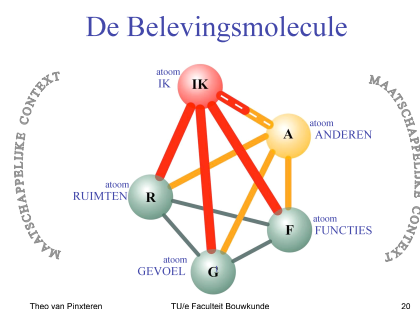
Een dimensie van de **fantasie**

DE BELEVINGSMOLECULE

Ik heb als hulpmiddel een Belevingsmolecule bestaande uit Belevingsatomen geconstrueerd. Ik begin bij het IK atoom. IK ben in een bepaalde ruimte. Ik heb gevoelens in die ruimte. De Ruimte heeft voor mij bepaalde Functies. Maar niet IK alleen, ook Anderen staan in dezelfde relatie tot die 3 atomen. Daarom zijn er 3 lijnen rood gekleurd en 3 lijnen geel..

Ik moet SOMS, NIET ALTIJD de Ruimte met ANDEREN delen. Daarom is er een lijn tussen IK en de ANDEREN. Maar die lijn is gestippeld. Immers, die ANDEREN zijn er niet altijd.

Beleving is in een **Maatschappelijke Context** van cultuur en keuzevrijheid.

ANDEREN

Een voorbeeld om de betekenis van bijvoorbeeld diverse ANDEREN aan te geven ziet U hier. De Anderen bestaan voor kinderen uit OUDERS, ANDERE VOLWASSENEN EN KINDEREN. De frequentie waarmee die anderen genoemd worden is uit de middelste cirkel af te lezen. De lijnen verdelen de cirkel in 3 vlakken hetgeen betekent dat de 3 categorieën ongeveer even belangrijk zijn.

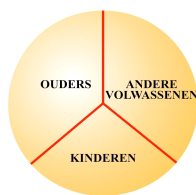
Kijken we naar de rechtse figuren. Dan is bijvoorbeeld te zien dat de moeder belangrijker wordt gevonden dan de vader. En wat opvalt is dat ANDERE KINDEREN belangrijker zijn geworden dan broers en zusters. Althans bij **G G** Onderzoek. Bij **STUD** geen opmerkingen over vr of vriendinnetjes

Dit kan te maken hebben met het kleiner worden van gezinnen, maar ook met het feit dat de aandachtswereeld voor kinderen verschuift. Deze afbeelding kan goed gebruikt worden om bijvoorbeeld de resultaten van verschillende onderzoeken met elkaar te vergelijken.

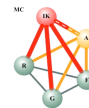
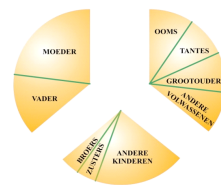
Voorbeeld: Het atoom Anderen

Theo van Pinxteren

TU/e Faculteit Bouwkunde

21

DE ADVIEZEN

die ik kan geven zijn;

- formuleer een concept programma van eisen voor kinderkamers.
- kamers voor oudere kinderen moeten direct toegankelijk zijn vanaf de voordeur ; dat geeft een groter gevoel van vrijheid
- een aangrenzende buitenruimte maakt de waarde van de kinderkamer groter
- de sanitaire voorzieningen moeten nabij zijn; niet direct door ouders' kamer heen moeten
- de afstand naar de ouderkamer mag groot zijn
- de geluidsisolatie moet maximaal zijn.